

# Obvestila za VINOGRADNIŠTVO



Izdajatelj: KGZS-Zavod Novo mesto, Šmihelska cesta 14, 8000 Novo mesto  
Obvestilo pripravil: Domen Bajec, e-pošta: [domen.bajec@gov.si](mailto:domen.bajec@gov.si)

ISSN

št. 12.

Datum: 26. junij 2019

## OBVEZNO ZATIRANJE AMERIŠKEGA ŠKRŽATKA

Za območje vinorodne dežele Posavje napovedujemo obvezno zatiranje **ameriškega škržatka**, ki je prenašalec karantenske bolezni **zlate trsne rumenice**.

Tretiranje s predvidenimi insekticidi boste opravili v obdobju, ko je vinska trta popolnoma odcvetela, t.j. zadnjih dni meseca junija, do zaključka I. deкаде julija.

Zatiranje ameriškega škržatka s fitofarmaceutskimi sredstvi je poleg odstranjevanja okuženih trt ključni ukrep za preprečevanje širjenja zlate trsne rumenice (FD). V žarišču, kjer so bile najdene okužene trte, obstaja velika verjetnost, da je v resnici okuženih več trt, ne kažejo pa še bolezenskih znamenj. Zaradi te nevarnosti je potrebno znižati populacijo prenašalca ameriškega škržatka na najnižjo možno mero.

**Po Pravilniku o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranja zlate trsne rumenice (Uradni list RS, št. 48/14 in 49/16) je zatiranje ameriškega škržatka obvezno za vse imetnike trte:**

- v vinogradih za pridelavo grozdja ter na brajdah oziroma ohišnicah na razmejenem območju zlate trsne rumenice, to je v žariščih okužbe in njihovih varovalnih pasovih,
- v matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah na celotnem območju Slovenije.

**V vinogradih za pridelavo grozdja je v celotnem razmejenem območju** obvezno najmanj 1 tretiranje.

**Prvo tretiranje je treba opraviti, ko je trta povsem odcvetela**, pri tem dajemo prednost pripravkoma **MOSPILAN 20 SG** (0,375 kg/ha) ali **SIVANTO PRIME** (0,5 l/ha). Oba pripravka sta sistemična insekticida z rezidualnim načinom delovanja, ki učinkovito zatirata ameriškega škržatka. Ostali dovoljeni pripravki so učinkoviti krajše obdobje (v povprečju le teden dni).

Če je bil za prvo tretiranje uporabljen pripravki **Decis 2,5 EC** ali **Decis** ali **Reldan 22 EC**, **Pyrinex M22** ali **Daskor 440**, je potrebno opraviti tudi 2. tretiranje v 2. napovedanem roku, razen če je imetnik po prvem tretiranju spremljal ulov odraslih ameriških škržatkov z rumenimi lepljivimi ploščami in če se na rumene lepljive plošče ulovi manj kot 4 škržatki na ploščo na teden. Za drugo tretiranje uporabimo eno izmed naslednjih sredstev: Sivanto prime, Reldan 22 EC, Pyrinex M22 ali Daskor 440, pri tem pa je treba upoštevati omejitve: **Mospilan in Sivanto prime lahko uporabimo samo 1 x v eni rastni dobi. Z Reldanom 22 EC ali Pyrinexom M22 ali Daskor 440 lahko v eni rastni dobi tretiramo le 1 krat**, ker imajo vsi trije isto aktivno snov klorpirifos-metil.

**Ulov odraslih ameriških škržatkov spremljamo z rumenimi lepljivimi ploščami** od julija dalje: izobesimo najmanj od 3 do 5 plošč na ha, v primeru večje površine vinograda število plošč ustrezno povečamo; plošče menjamo na dva do 3 tedne; pregled plošč opravimo vsakih 7 do 10 dni vse do sredine septembra, ko so škržatki še prisotni v vinogradih; pri tem ulove redno beležimo.

**V ekološki pridelavi so dovoljeni pripravki na podlagi piretrina**, s temi pripravki je treba opraviti 2 do 3 tretiranja:

- **Prvo tretiranje je potrebno opraviti takrat, ko trta povsem odcveti.**
- Tretje tretiranje je treba opraviti, razen če imetnik po drugem tretiranju s spremljanjem ulova z rumenimi lepljivimi ploščami ugotovi, da so bili ulovljeni manj kot 4 odrasli škržatki na rumeno lepljivo ploščo na teden. Spremljanje ulova ameriškega škržatka je opisano zgoraj. Razmiki med aplikacijami so priporočljivi na 7-10 dni.

Priloga Flora verde in Biotip floral se lahko uporabljata tudi v brajdah in ohišnicah, kjer opravimo vsaj eno tretiranje po končanem cvetenju.



**V matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah povsod po Sloveniji** sta obvezni najmanj dve tretiranji ameriškega škrdatka, obenem pa morajo imetniki spremljati ulov ameriškega škrdatka z rumenimi lepljivimi ploščami. Če se po drugem tretiranju na rumene lepljive plošče še ulovijo odrasli škrdatki, je treba opraviti še tretje tretiranje.

V matičnih vinogradih je treba prvo tretiranje opraviti takoj po končanem cvetenju trte, v trsnicah pa je okvirni termin od sredine do konca junija. Pri prvem in drugem tretiranju dajemo prednost pripravkoma **Mospilan 20 SG** ali **Sivanto prime**, ki sta sistemična insekticida z rezidualnim načinom delovanja. Pri tem je treba upoštevati, da se lahko pripravka uporabita le enkrat v isti rastni dobi. Delovanje ostalih sredstev je krajše in so manj učinkovita (v povprečju le teden dni). V matičnih vinogradih je treba paziti na karencu.

**Opozorilo: pripravek Actara 25 WG v letu 2019 nima več dovoljenja za zatiranje ameriškega škrdatka!**

#### **Pomembno:**

- V matičnih vinogradih je treba prvo tretiranje opraviti takoj po končanem cvetenju trte, v trsnicah pa je okvirni termin od sredine do konca junija.
- Pri prvem in drugem tretiranju dajemo prednost pripravkoma **MOSPILAN 20 SG** ali **SIVANTO PRIME**, ki sta sistemična insekticida z rezidualnim načinom delovanja. Pri tem je treba upoštevati, da se lahko pripravka uporabita le enkrat v isti rastni dobi.
- Delovanje ostalih sredstev iz preglednice 4, 5 in 6 je krajše in so manj učinkovita (v povprečju le teden dni).
- V matičnih vinogradih je treba paziti na karencu.

Ulov odraslih ameriških škrdatkov spremljamo z rumenimi lepljivimi ploščami od julija dalje:

- izobesimo najmanj od 3 do 5 plošč na ha, v primeru večje površine vinograda število plošč ustrezno povečamo,
- plošče postavimo v začetku julija in jih menjavamo na dva do 3 tedne,
- plošče pregledujemo vsakih 7 do 10 dni vse do sredine septembra, ko so škrdatki še prisotni v vinogradih,
- ulove redno beležimo.

**Dodatne informacije so na voljo na povezavi:**

[http://www.uvhvvr.gov.si/fileadmin/uvhvvr.gov.si/pageuploads/DELOVNA\\_PODROCJA/Zdravje\\_rastlin/2017/Nevarni\\_SO/Zlata\\_trsna\\_rumenica/Navodila\\_za\\_zatiranje\\_ameriskega\\_skrzatka\\_2019\\_koncno.pdf](http://www.uvhvvr.gov.si/fileadmin/uvhvvr.gov.si/pageuploads/DELOVNA_PODROCJA/Zdravje_rastlin/2017/Nevarni_SO/Zlata_trsna_rumenica/Navodila_za_zatiranje_ameriskega_skrzatka_2019_koncno.pdf)

**Opozarjamo, da je potrebno vsa fitofarmacevtska sredstva uporabljati v skladu z navodili za uporabo in navedbami na etiketi. Vsa sredstva, ki jih uporabljamo za zatiranje ameriškega škrdatka, so nevarna za čebele. Zato je pomembno, da zatiranje opravimo šele takrat, ko je trta že povsem odcvetela. Običajno je po zaključenem cvetenju vinske trte ameriški škrdatek v stadiju ličink L<sub>1</sub> in L<sub>2</sub>, prisotne pa so že tudi nimfe stadija L<sub>3</sub>. Pri uporabi je treba upoštevati Pravilnik o pravilni uporabi fitofarmacevtskih sredstev (Uradni list RS, št. 71/14 in 28/18).**

Preglednica 1: Registrirana fitofarmacevtska sredstva za zatiranje ameriškega škrdatka in povzetki omejitev njihove uporabe na dan 29.05.2019.

<i>Prapravek</i>	<i>Aktivna snov</i>	<i>Odmerek / koncentracija</i>	<i>Število dovoljenih tretiranj / leto</i>	<i>Karenca (št. dni)</i>	<i>Datum veljavnosti</i>
<b>MOSPILAN 20 SG<sup>1</sup></b>	acetamiprid	0,375 kg/ha	eno	42	01.05.-31.08.2019
<b>SIVANTO PRIME</b>	flupiradifuron	0,5 l/ha	eno	14	09.12.2025
<b>RELDAN 22 EC</b>	klorpirifos-metil	1,0 l/ha	eno <sup>2</sup>	21	31.01.2021
<b>PYRINEX M22</b>	klorpirifos-metil	1,0 l/ha	eno <sup>2</sup>	21	31.01.2021
<b>DASKOR 440</b>	cipermetrin, klorpirifos-metil	0,5 l/ha	eno	21	31.01.2021
<b>DECIS 2,5 EC<sup>5</sup></b>	deltametrin	0,5 l/ha	eno <sup>3</sup> dve <sup>4</sup>	14	31.10.2019
<b>DECIS<sup>5</sup></b>	deltametrin	0,5 l/ha	eno <sup>3</sup> dve <sup>4</sup>	14	uporaba zalog do 01.08.2019
<b>FLORA VERDE</b>	piretrin	1,6 l/ha	tri	3	13.08.2020
<b>BIOTIP FLORAL</b>	piretrin	1,6 l/ha	tri	3	13.08.2020



<b>STEWARD</b>	indoksakarb	150 g/ha	dve	10	31.12.2019
----------------	-------------	----------	-----	----	------------

- <sup>1</sup> sredstvo MOSPILAN 20 SG ima v letu 2019 dovoljenje za nujne primere za zatiranje ameriškega škrtatka v vinogradih za pridelavo vinskega in namiznega grozdja, v matičnih vinogradih, trsnicah in matičnjakih
- <sup>2</sup> z aktivno snovjo na podlagi klorpirifos-metila lahko tretiramo le 1-krat, kar pomeni, da lahko v isti rastni sezoni uporabimo le 1-krat ali Pyrinex M22 ali Reldan 22 EC ali Daskor 440.
- <sup>3</sup> v vinogradih za pridelavo grozdja
- <sup>4</sup> v matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah
- <sup>5</sup> s pripravkoma Decis 2,5 EC in Decis se zaradi zaščite čebel in drugih žuželk oprasovalcev lahko tretira le po cvetenju, v nočnem času dve uri po sončnem zahodu in največ dve uri pred sončnim vzhodom

**Podatki odražajo stanje na dan 29.05.2019, zato je treba pred vsako uporabo preveriti status registracije zaradi morebitnih sprememb.**

## Podatki o fitofarmaceutskih sredstvih za zatiranje ameriškega škrtatka

### *Mospilan 20 SG*

Sredstvo Mospilan 20 SG se uporablja kot sistemski dotikalni in želodčni insekticid na trti za pridelavo vinskega in namiznega grozdja, v matičnih vinogradih, trsnicah in matičnjakih za zatiranje ameriškega škrtatka (*Scaphoideus tinaus*) v odmerku 0,375 kg/ha pri porabi vode do 1000 l/ha. S sredstvom se lahko tretira v fenološki fazi od konca cvetenja do faze, ko so jagode velikosti graha, grozdji povešeni (BBCH 69/75).

Sredstvo se seme na istem zemljišču na trti uporabljati za pridelavo vinskega in namiznega grozdja, v matičnih vinogradih, trsnicah in matičnjakih uporabiti največ **1-krat v eni rastni dobi**. Sredstvo se sme uporabljati za zatiranje ameriškega škrtatka samo na podlagi napovedi Javne službe zdravstvenega varstva rastlin.

Sredstvo je v letu 2019 pridobilo dovoljenje za nujne primere in se sme uporabljati **od 01.05. do 31.08.2019, skladno z navodili za uporabo**.

### *Sivanto prime*

Sredstvo Sivanto prime se uporablja na trti za pridelavo vinskega in namiznega grozdja, v matičnih vinogradih, matičnjakih ter trsnicah za zatiranje zelene škrtatke (*Empoasca vitis*) in ameriškega škrtatka (*Scaphoideus titanus*) v odmerku 0,5 L/ha pri porabi vode do 1000 L/ha. S sredstvom se lahko na istem zemljišču tretira največ **1-krat v eni rastni sezoni**, v fenofazi od konca cvetenja do začetka zorenja (BBCH 69-81).

Sredstva Sivanto prime se ne sme mešati s fungicidi iz kemične skupine azolov (DMI fungicidi), FRAC koda 3, kadar obstaja možnost zanosa na rastline, ki cvetijo oziroma, ki privlačijo čebele. Takšna mešanica je čebelam nevarna!

### *Reldan 22 EC, Pyrinex M22 in Daskor 440*

**OPOZORILO: Pripravki Reldan 22 EC, Pyrinex M22 in Daskor 440, vsebujejo enako aktivno snov (klorpirifos-metil), zato lahko uporabimo le eno izmed navedenih sredstev in le 1x v rastni dobi**

Pripravek **Reldan 22 EC** se uporablja v odmerku 1 l/ha oziroma v 0,1 % koncentraciji ob porabi vode 1000 l/ha oz. 10 ml na 10 l vode na 100 m<sup>2</sup>.

Sredstvo se lahko na istem zemljišču uporabi samo enkrat v eni rastni dobi v skladu z napovedjo Javne službe zdravstvenega varstva rastlin za zatiranje grozdnih sukačev. Če je uporabljeno v skladu z navodili, ni fitotoksično na gojenih rastlinah. Pri sortah vinske trte 'Zeleni sauvignon' in 'Merlot' lahko povzroča delno razbarvanje listov.

Sredstvo je nevarno za čebele. Zaradi zaščite žuželk in drugih žuželk oprasovalcev se ne tretira rastlin med cvetenjem in v prisotnosti cvetočega plevela. Zaradi zaščite vodnih organizmov je treba upoštevati netretiran **varnostni pas 50 m** do vodne površine. Ne tretira se v vročem in vetrovnem vremenu.

**Pyrinex M22** se lahko uporablja v odmerku 1 l/ha. Glede uporabe velja enako kot pri pripravku Reldan 22 EC.

**Daskor 440** ima dovoljenje za zatiranje ameriškega škrtatka, križastega in pasastega grozdnega sukača v pridelavi namiznega in vinskega grozdja. Uporablja se v odmerku 0,5 l/ha. S tem pripravkom se lahko tretira le 1 krat v rastni dobi. Nima dovoljenja za uporabo v trsnicah in matičnjakih.

Zaradi zaščite vodnih organizmov je treba pri tretiranju trte upoštevati netretiran **varnostni pas 50 m** tlorisne širine od meje brega voda 1. in 2. reda.

### *Decis 2,5 EC in Decis*

**Decis 2,5 EC in Decis:** eno tretiranje je dovoljeno za vinograde za pridelavo grozdja in sicer od konca cvetenja trte do takrat, ko jagode dosežejo velikost graha (BBCH 71 do 75). Uporabljamo ga v odmerku 0,5 l/ha. Ni priporočeno mešanje z alkalnimi pripravki, s pripravki na podlagi žvepla in tiofanata.

Skupno število tretiranj z obema sredstvom je največ dva krat na istem zemljišču v eni rastni dobi.

Pri uporabi pripravkov Decis in Decis 2,5 EC je treba preprečiti onesnaženje vodotokov, vodnjakov, jezer in vodnih izvirov tako, da upoštevamo predpise s področja varstva voda. S sredstvi se ne sme tretirati v območju **30 m tlorisne širine** od meje brega voda 1. in 2. reda. Sredstva so nevarna za čebele, z njimi se ne sme tretirati v času cvetenja gojenih rastlin in podrasti. **Zaradi zaščite čebel in drugih žuželk oprasovalcev se lahko tretira v nočnem času dve uri po sončnem zahodu in največ dve uri pred sončnim vzhodom.**

**Decis in Decis 2,5 EC:** sredstvo se sme uporabljati le enkrat v rastni sezoni.

**Dve tretiranj sta dovoljeni za matične vinograde, matičnjake in trsnice.**

Pripravka **Decis in Decis 2,5 EC** spadata v skupino sintetičnih piretroidov. Omenjena pripravka imata negativni vpliv na plenilske pršice iz družine Phytoseiidae – naravne sovražnike rdeče sadne pršice in pršic šiškaric (akarinoze in erinoze). Zato lahko v takšnih vinogradih pride do prereznožitve omenjenih škodljivcev.

Pripravek Decis 2,5 EC je registriran do 31. 10. 2019. Pripravku Decis je registracija potekla 31. 1. 2018, lahko pa se do 1. 8. 2019 porabi zalogo.



### ***Pripravki na osnovi piretrina***

Dovoljenje za zatiranje ameriškega škržatka na osnovi a.s. piretrin imata pripravka **Flora verde in Biotip floral**. Na podlagi preverjanja pristojnih služb na MKO uporaba piperonil butoksida, ki ga vsebujeta ta dva pripravka, v ekološki pridelavi ni sporna, zato se lahko uporabljata oba navedena pripravka na osnovi aktivne snovi piretrin.

Učinek teh sredstev je boljši z dodatkom ogrščičnega olja v koncentraciji 0,5 %. Rastline temeljito omočimo tudi na spodnji strani listov. Tretiramo ob lepem vremenu, po možnosti zvečer oziroma v hladnejših urah dneva. **Sredstva so nevarna za čebele.**

Pripravka **Flora verde in Biotip floral** uporabimo v 0,16 % koncentraciji oziroma v odmerku 1,6 l/ha. Sredstvi sta primerni za omejevanje ameriškega škržatka. V primeru močnejšega napada ali ugotovljene navzočnosti škodljivca tretiranje ponovimo po 7 do 10 dneh. Oba pripravka imata dovoljenje tudi za zatiranje križastega in pasastega grozdnega sukača. Priporoča se uporaba zvečer in v hladnejših urah dneva. S sredstvoma se ne sme tretirati v območju 15 m florisne širine od meje brega voda 1. in 2. reda. Sredstvi sta nevarni za čebele.

S pripravki na podlagi piretrina lahko opravimo skupno 3 tretiranja.

### ***Steward***

Uporaba pripravka Steward je dovoljena le za ličinke stadijev od L1 do L3, vendar sredstvo le zmanjšuje populacijo ameriškega škržatka in za karantenski ukrep v razmejenih območjih ne zadošča. Uporabljamo ga v koncentraciji 0,015% pri porabi vode 1000 l/ha. Sredstvo je nevarno za čebele. Uporabljamo ga lahko v oddaljenosti več kot 15 m od nadzemnih voda 1. reda in 5 m od nadzemnih voda 2. reda. Ne sme se ga uporabljati v času cvetenja.

